

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

Pilisi ősz Pilisszentlászlón

Borús, szemerkélő esőre ébredt 2017. szeptember 16-án szombatra virradóra a hegykatlanban elhelyezkedő, mégis a legmagasabban fekvő községünk lakossága.

Mintha az égiek a tavalyihoz hasonlóan idén nem akarták volna szép napos idővel üdvözölni szeretett falunkat.

Idén immár tizenhatodik alkalommal került megrendezésre a már tradicionálisnak nevezhető falunap. Az első falunap 2002-ben azzal a nemes szándékkal került megrendezésre, hogy szeretettel közelebb hozza egymáshoz a községünkben lakó, különböző nemzetiségű és vallású embereket.

E nemes szándékú program szombaton délelőtt tíz órakor kezdődött Raymann Tamás Béke út 60

szám alatt található ingatlanán. Ezen az ingatlanon található Tamás hihetetlen szorgalma által összeszedett történelmi múltunkat idéző gyűjteménye. Gyűjteményéről sok-sok oldalas könyvet lehetne írni. Többek között arról a sokcseppnyi izzadságról, ami lecsöpögött homlokán az embereknek, akik szorgos kezeikkel lekoptatták a fészer alatt elhelyezett keményre edzett acélból készült szerszámokat. A kertben

elhelyezett terméskövek iparművészi szintű faragványok. A belső helyiségben a népművészeti hímzésű falvédők szintén tiszteletre méltóak.

Szent László védőszentünk éve alkalmából Raymann Tamás, a nagy lovagkirályunk emlékezetére egy tartalmas kiállítással készült, melynek anyaga megtelítette az „L” alakú folyosót. A kiállítást Tóth Attila polgármester nyitotta meg. Beszédében kiemelte a népi hagyományokkal

kapcsolatos tárgyak, munkaeszközök gyűjtésének, megbecsülésének fontosságát, hiszen csak múltjával teljes egy nemzet. „Ki múltját nem becsüli, jövőjét meg nem érdemli!”

A kiállítás megtekintése után Nefelejcs

énekarunk néhány asszonya által hozott igen finom pogácsait eszegettük.

Ezt követően az óvodánk udvarában igyekeztünk, ahol addigra elkészült a szemerkélő eső elleni sátor. A sátor alatt derék énekaros asszonyaink készülődtek az előadásra.

Addig a vendégek megtekinthették Pankovics Ágnes „ZÖLD ÁLOM” című igen tetszetős kiállítását.

A Kékvölgy Waldorf Iskola diákjainak kiállított munkáit is meg lehetett tekinteni.

A Csimota Ringató Waldorf Óvoda bábmeséjét lehetett nézni és hallgatni.

Elsíkné, Margitka által citerával kísért Nefelejcs népdalkör,

szlovák és magyar nyelvű repertoárja

igen nagy sikert mondhat magáénak.

Énekarunk az előadás után sokáig sajnos nem élvezhette a csodálatos ünnepi hangulatot.

Szentendre

szlovák

nemzetiségi

önkormányzata

ugyanis aznap tartotta a szlovák nemzetiségi napot, melyre énekarunk is meghívást kapott. Nagy kár, mert a falunapi műsor még csak az elejénél tartott.

A déli harangszó elhangzása után az idei évben született falunk új kis lakóit és az „Anyatejes Világnap”-ra emlékezve köszöntötték az édesanyákat.

A Vadvirág Óvoda gyermekei léptek fel igen tetszetős félórás előadásukkal.

Őket szintén félórás műsorukkal a Waldorf iskola követte, szintén tartalmas előadásával.

A gyerekelőadások után Méhes Csaba világhírű pantomimművész komikus előadása derítette jó kedvre a nézőket.

A komikus műsort a már tradicionálissá vált Kertész József által vezetett műsor következett.

- Mesterségem címere: „Az otthon melege”

Kertész József beszélgetett

Gyergyai Csaba gépészmérnök,

kályha - kandalló betét - és

ajtóképzítő

vállalkozóval és Petkó Pál kályhás szakemberrel.

A nap folyamán bográcsban főtt étellel és

palacsintával

kedveskedtek a

rendezők minden vendégnek.

Az ide programhoz a nyitott templomok napja is csatlakozott.

Reggel nyolc órától, lehetett imádkozni Szent László király segedelméért és a temetőinkben nyugvó lelkek üdvösségéért.

16:30-kor Fajcsák Tibor atya tartott szentmisét.

Az esti jókedvhez, és talpalá valót a Montana Zenekar biztosította.

Fotók, szöveg: Franyó Rudolf

Langyos

A langyosokat az Úr kiköpi A német szavazás ilyen lett. Halálosan langyos. A világ száz éve tartó népességrobbanása tűzforró helyzet, amit a keresztény Európa hidegvérrel akar megoldani. Merkel újra győzött, Schulz újra második lett. A honvédő párt ugyan bejutott a parlamentbe, de a német TV – ék szélsőjobbikosok, és jobboldali popularistáknak nevezik őket. Miközben a szlovákokat és magyarokat elmarasztalta a

brüsszeli parlament a zéró toleranciák miatt. Az Unió léket kapott. A visegrádi négyek tömök a lyukakat, a nyugatiak szélesítik.

72 évvel a hitlerizmus után, tovább folytatódhat a merkelizmus. A világ semmiből nem tanul, még a saját katasztrófáiból sem.

*Tisztelettel, Lososonci Miklós
mérnök - tanár*

Hazatérés a halálkanyarból

Horthy Miklós katonájából a Néphadsereg tizedese

Következő katonánk, akire büszkék lehetünk, Mikula Rudolf, aki 1919. augusztus 2-án a mai Kossuth Lajos utca egyik földműves portáján született. Édesapja Mikula János, édesanyja Potlácskó Magdolna, mint azt a nevük is bizonyítja, mindketten ősi szentlászlói alapító családokból valók. Az egyházi anyakönyv szerint Csentő Jakab plébános Rezső névre keresztelte és írta be mártogatós tollával szép műves írással a Rezső nevet a Születtek anyakönyvébe. Ezzel szemben a községházán a jegyző Rudolf nevet írta be a „Nagy könyvbe”. A katonakönyvében is a szép magyar hangzású Csentő vezetéknévű magyarosító szándékú plébános által beírt Rezső név szerepel. Szülőfalujában azonban mindenki Rudolfnak, Rudi bácsinak hívta, tehát a továbbiakban is maradjunk a Községházán jegyző által beírt Rudolfnál.

Rudolf a két fiú és két lány közül elsőszülött gyermekként látta meg a napvilágot. Gyerekkora a vele egykorú gyermekekhez hasonlóan telt.

Iskolában azonban nem csak magasságával, de tanulói szorgalmával, és tudásával is kiemelkedett társaitól. A szigorú leventeoktatásban is élen járt. 1942. áprilisában kötött házasságot falubeli menyasszonyával, Elsik Ilonával. A házasság életét sajnos sokáig nem élvezhette, mert vissza kellett mennie a Párkány melletti Nánán lévő utász ezredéhez.

A második magyar hadsereg, amelyhez Rudolf utász ezrede is tartozott Jány Gusztáv vezérezredes vezetésével, sok nehézség közepette a németek által megígért nehézfegyverek, műszaki felszerelés hiányával küszködve április derekán indult el Kelet felé.

A bevagonírozást követően Rudolf ezrede is csatlakozott az orosz frontra induló II. hadsereghez. A hadsereg anyagi felszereltsége, fegyverzete tekintetében a korabeli nemzetközi színvonaltól nagyon elmaradott volt. Különösen rossz volt a helyzet páncéltörő fegyverek terén.

A 2. magyar hadsereg összesen 184 páncélozott járművel rendelkezett, ám ezek közül csak 22 db modernnek nevezhető német páncélos akadt, a németektől átadott, csehszlovák zsákmányból származó harckocsikból állt, melyek nem vehették fel a versenyt a korszerű szovjet T-34-esekkel.

A hadsereg összlétszáma a frontra való induláskor 207 500 főt tett ki. Mindenki gyors német győzelemre, könnyű hadjáratra számított.

Rudolf ezrede július elején érte el a Don folyó vonalát. Alig tudták kialakítani szálláshelyüket, megkezdődtek a hídfőért vívott harcok. Néhány hídfő az oroszok visszavonulásakor még a Don nyugati oldalán is orosz kézen maradt, ezek megszerzéséért folytak a harcok. Ezekben, a csatákban esett el Rudolf szakaszparancsnoka az esztergomi Barina őrmester, és még néhány bajtársa a szakaszából. A nyár folyamán zajló hídfőcsatáknál alig másfél hónap alatt 25 000 halottuk

volt, és csak egy hídfőt sikerült visszafoglalniuk. Rudolf ezredében, amely mint műszaki alakulat az első vonalban szolgált, sok volt a német és szlovák ajkú sorkatona és tiszthelyettes, de káromkodni

még a századparancsnoka, Brablec százados úr is szlovákul szokott.

Hűvösödni kezdtek az éjszakák, később már a nappalok is egyre hidegebbek lettek és süvített a

szél. A nyári felszerelés már egyre kevésbé védte meg őket az esős szeles időjárástól. A várva várt téli felszerelés még mindig nem érkezett meg.

A 2. hadseregről, azon belül Rudolf ezredéről is mintha megfeledkeztek volna. Az elhasználódott, nem megfelelő felszerelést nem pótolták, a téli ruha nem érkezett megfelelő mennyiségben.

Az élelem is sokszor elmaradt. Rudolf ezrede is legyengülve, élőerőben alaposan megfogyatkozva rendezkedett be most már csak védelemre a Don partján.

A kétszáz kilométer frontvonal nagyon hosszú volt, főleg a nyári harcok miatt erősen megfogyatkozott hadseregnek.

Az egyik orosz támadásnál a senki földjén egy gazdátlan bunkerban rekedtek néhányan, Brablec századossal. Rudolf is köztük volt.

- Emberek bajtársak, most nem hagyhatjuk el magunkat – mondta, valósággal könyörögve. Mindegyikükhöz volt egy-két kedves szava. Rudolftól azt kérdezte, hisz e Istenben? Kérdése váratlanul érte őt, de gyorsan összeszedte magát és válaszolt:

- Hogy hiszek – e Istenben? Természetesen. Akárhogy is, hiszek abban, miszerint létezik valaki, aki pálcát tör a sorsunk felett. Brablec százados urat meglepte Rudolf frappáns válasza. Keserűen elmosolyodott. Tegeződésre váltott.

- Ez leegyszerűsíti számodra a dolgok elbírálását – mondta. – Valamikor magam is így gondolkoztam. Ha azonban létezik Isten, szadistának kell lennie. Ez a leghatározottabb meggyőződése.

- A százados közvetlenségétől bátorságot merítve Rudolf megmondta ellenvéleményét:

- A százados úr is beláthatná, hogy az Isteni teremtés körül semmi sem mutat szadizmusra, hanem inkább szeretetre. Inkább ez rá a megfelelő szó.

- Én meg inkább azt mondom, hogy inkább ne bonyolódjunk bele ebbe – ütött barátságosan tenyerével a vállára és zárta be a beszélgetést Brablec százados.

- Készüljenek fel az indulásra, sötétedéskor indulunk!

Bevárták a sötétedést és sikerült visszakúszniuk övéikhez.

Akkor tudták meg, hogy a románok frontvonala felbomlott. A T-34 harckocsik támadását a magyarok már nem tudták feltartóztatni. A hadseregtől elvágott és bekerített hadtest, amelyhez Rudolf megmaradt ezrede is tartozott, február 1-én kapott utasítást arra, hogy törjön ki. Ekkora már nem volt élelmiszerük és nehéz fegyverzetük, puszkánként is alig 10 töltenyük.

A különböző alakulatok már összekeveredve követték kisebb-nagyobb csoportokban a visszavonuló németeket.

Kora délután felé járhatott az idő, egy szétlőtt falu felé igyekeztek, mikor Rudolf az út szélén egy hóban fekvő katonát látott. Bajtársiasságból odament az egyik szakaszbeli bajtársával. Megmozgatták a már alig élő testet, beszéltek hozzá, és csak azután ismert rá Rudolf falubelijére, Dombai Jánosra, akinek mindkét lába el volt már fagyva. Nagy nehezen tudtak csak helyet szerezni az egyik lovas szánon, amelyre el tudták helyezni. Ezzel a nemes cselekedettel, lábait ugyan már nem, de életét megmentette falubelijének, aki a háború után mint tanácselnök, a falu első embere lett.

Rudolf katonaideje alatt többet nem látta, nem láthatta már, mert a sérülteket szállító szánok a sík területen gyorsabban suhantak, mint a fagytól, éhezéstől botorkáló emberek.

Másnap reggelre úgy - ahogy már összeverődtek a különböző alakulatok, csoportok és menetoszlopszerűen botorkáltak. Egy szűk erdei úton, a partizánok fákat borítottak eléjük. Olyan gyorsan történt mindez, hogy mire felocsúdtak, már nem találtak kiutat a csapdából.

- Vengri? Vengri? Magyarok? Magyarok? – kérdezték.

- Igen, igen! - válaszolták többen is.
 - Ti magyarok vagytok, benneteket nem bántunk, menjetek csak nyugodtan haza, mondták és keresztvágó fűrészeket kölcsön adva, segítettek az útra döntött fák szétdarabolását.

Ebben a szorosban ismerte fel a másik falubelijét, Kosznovszki Józsefet, akivel aztán a menekülő csapatok újraszervezéséig együtt gyalogolt.

Később bevagonírozták őket. Nagy volt az öröm, azt gondolták, hogy számukra véget ért a háború és hazaviszik őket. Sajnos korai volt az öröm, mert nem úgy történt. Már Munkács előtt leszedték őket a vonatról és egy szigorúan őrzött lágerba terelték az ártatlan embereket. Rudolfnak néhány bajtársával sikerült a szomszédos Románia területére szökni és kalandos, kerülő úton kerültek Magyarországra. Rudolf az orosz front elvonulása után tért vissza feleségéhez.

Hazatérése után később találkozott néhány barátjával, akikkel együtt megjárta a poklok poklát. Barátságuk halálukig szólt.

Így volt ez a közeli Nagymaroson élő Karcsival is, aki a tisztikar muzsikusaként szolgálta a „hazát”.

A háború befejezését követően nyolc évvel később 1953. február 9 – én, mint tartalékost a Magyar Néphadseregbe is besorozták. Új katonakönyvet kapott, amibe az előző katonakönyv adatait bemásolva új katonakönyvet készítettek, és mint utász pontos kiképzést kapott. Előléptették tizedesnek, és kinevezték rajparancsnoknak. 1953 október 15 - én, mint utász tizedes, a Magyar

Néphadsereg tartalékos állományába került.

Az inkább szótlan, mint bőbeszédű, jó lelkületű Rudi bácsi életének nagy részét kőfaragással töltötte el. Nyaranta a helyi cséplő brigádnak volt a vezetője és mindenese. Emlékezetemben úgy

maradt meg, amint vésővel és kalapáccsal a kezében faragja az előtte álló kötömböt, miközben bal ajkai között ott az elmaradhatatlan már réges-rég elszívott, kialudt szimfónia cigaretta.

1988 októberében kísértük utolsó útjára a templom melletti sírkertbe. Csizmadia György plébános úr búcsúbeszédével helyezték végső nyughelyére.

Dombai József és felesége, Mikula Magdolna kedves közlése alapján lejegyezte Franyó Rudolf. Képek a család archívumából.

Pilisszentkereszt újratelepítésének 270. évfordulója

Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzata a fenti felhívással rendezett ünnepséget. A történelmi háttérrel néhány tényyszerű gondolat:

„804 éve történt, nem messze tőlünk Pilisszentkereszten: 1213. szeptember 28-án a pilisi erdőben meggyilkolták II. Endre király feleségét, merániai Gertrudot. A Képes Krónika így számol be az eseményről: „[András király] felesége, Gertrúd úrnő Németországból való volt, ettől nemzette Bélát, Kálmánt, Andrást és Szent Erzsébetet. De jaj! Kétségkívül az emberi nem ellenségének ösztönzésére, a nevezett úrasszony a

nagyságos férfiú, Bánk bán feleségét erőszakkal átadta valamelyik jövevény öccsének, hogy megbecstelenítse. Ez okból, a Bor nemzetségből eredeztetett Bánk bán kardjával keservesen kiontotta a királyné véré, súlyos sebet ejtett rajta, és az Úr 1212 [1213!]-ik évében megölte. Testét a szürke barátok pilisi monostorában temették el.”

Geréb László fordítása

A helység szlovák neve Mlínky, még ma is őrzi a történelmi múltat.

1747-ben érkeztek ide a szomszédos Pilisszántóról.

Fotó: Pálincás Margareta

Később az ország különböző helyeiről érkeztek, főleg szlovákok. A lakosok sorsa a letelepülést követő években nagyon küzdelmes volt. A falu lakóinak száma növekvő tendenciát mutatott, majd 1782 táján, valószínűleg a rossz körülmények miatt sokan elköltöztek. Helyettük 1785-ben német telepeseket hoztak a pások. 1757-ben a pások, a

Fotó: Pálincás Margareta

falú földesurai a mai templom helyén kápolnát építettek. 1758-ban elkészült a település első pecsétje és 1762-ben elkezdődött a falu építése. Ugyanebben az évben megnyitották az anyakönyvet, ahová feljegyezték az elhunytak nevét, az újszülötteket 1767-től anyakönyvezik. A pások új nevet adtak a településnek: Sancta Crux, magyarul Szent-Kereszt, ezt jelképezi a pecsétben lévő kettős kereszt. A templomot 1765-ben kezdték el építeni a pások a kápolna helyén. Egy év múlva, 1766-ban át is adták. A templomtorony csak 1803-ra készült el. A községben elemi iskolát tartanak fenn 1722-től a pások.

A fenti tények alapján Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat 2017. szeptember 10 - én vasárnap igen komoly ünnepséget rendezett.

Az ünnepi megemlékezés „Elődeink érkezése a templomhoz” címmel műsorral vette kezdetét. Ekkor korhű ruhában érkeztek a templom elé a felvonulásban résztvevők. 11 órakor kezdődött az ünnepi szentmise, amit Mons. Ján Orosch nagyszombati érsek celebrált. 12. 00 órakor Emlékezzünk őseinkre! Címmel ünnepi megemlékezés történt az elődökre. A félórás megemlékezést követően

ünnepi felvonulás volt a templomtól a Szlovák házig. A felvonulás közben régi népszokásokat elevenítettek fel. A kétórás menetelés után megérkeztek a Szlovák ház elé.

Fotó: Demjén Márta

Itt, a néhai Havelka József Pilisszentkereszt hajdani polgármestere, aki igen sokat tett országunk szlovákságáért, a Szlovák ház falán elhelyezett emléktáblájának az avatása történt. Pilisszentlászló nevében Tóth Attila polgármester és dr. Illés György helyezett el koszorút. A nemes megemlékezés után zenés ebéd következett, amelyhez a jó kedvet az OZEMBUCH zenekar szolgáltatta.

Franyó Rudolf

Szlovák rendezvény

Szentendre Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata 2017. szeptember 16-án, szombaton kora délutántól Szentendrén, a Bajcsy Zsilinszky utcában lévő napközi étteremben zenés, vacsorával egybekötött műsoros rendezvényt tartott.

A rendezvény előtt a főrendezők, Vanyák Gábor és kedves felesége személyesen keresték fel a Pilisszentlászlóról Szentendrére települt szlovák ajkúakat és meghívták a találkozóra.

A magyarországi szlovákságunk számos jelentősebb képviselőjét is meghívták a jól megszervezett rendezvényre. Kóspallagról egy busznyai vendég érkezett.

Pilisszentlászlót, a résztvevők többségének szülőfaluját, a Nefelejcs népdalkör képviselte.

A résztvevők nagy öröme, az „OZEMBUCH” szlovák népzenei együttes is megjelent a rendezvényen.

Az ünnepi műsort Demjén Márta műsorvezető bevezető és köszöntő szavaival vette kezdetét.

Az ünnepi műsor keretén belül fellépők mind szépen szerepeltek.

Különösen nagy sikert aratott az „OZOMBUCH” együttes. Derék asszonyaink a pilisi himnusz két nyelven történő eléneklésével kezdték műsorukat, melyet székeinkről felállva megható komolysággal hallgattunk. Néhány szlovák citerával kísért népdal után humoros, vegyes népdalt adtak elő szlovák – magyar nyelven, melyekkel igen nagy sikert arattak.

A Kóspallagi szlovák nemzetiségűek közül Botos Katalin elnök asszony szavalatát hallhattuk.

A gazdagon megterített estebéd elfogyasztása után kötetlen beszélgetések folytak egymás közt szlovák – magyar nyelven.

Még világosban, a legközelebbi találkozás reményében kezdtünk búcsúzkodni, és estére kiürült a terem.

Fotók, szöveg: Franyó Rudolf

Szüreti felvonulás Hagyományörző szüreti rendezvény

*„Aki eszi az én testemet és issza az én véretem,
énbennem marad, és én őbenne.*

*Munkálkodásod gyümölcsével betöltöd a földet,
kenyeret hozol a földből, s bor vidámítja az ember szívét.”*

Tavaszközeledtével megélénkül a határ, napjainkban is. Nem volt ez másként elődeink

életében sem. Mivel az ember legjobb barátjának a szőlőt tartotta, ezért mindig szívesen dolgozta, gondozta a megélhetést, a reményt jelentő szőlősorokat.

A szüret kemény munka és ünnep egyszerre. A szőlő kapálása, metszése és oltása után ekkor köszönt be a borkészítés ideje. A szüret szó eredetileg a szőlő borrá alakításának

részfolyamatára, a szűrésre utal, de mai jelentése már kiterjedt a többi gyümölcs betakarításának elnevezésére is.

A régi írásokat olvasva megtudhatjuk, hogy a szüret befejezését már a hajdani feudális időkben is megünnepezték. Szüreti felvonulás és bál sok szőlőműveléssel foglalkozó községben és városban is van.

Mogyorósbánya Község Önkormányzata és Mogyorósbánya Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata közös, példaértékű összefogással idén is megrendezte a tradicionális szüreti felvonulást és az azt követő ünnepi műsort.

Az időjárás azonban nem volt kegyes a rendezvénnyel kapcsolatban. A délelőtti órákban még nem lehetett tudni, hogy kitisztult égbolt alatt tudják-e megtartani a tavalyihoz hasonló felvonulást. A borult esős időnek köszönhetően a tavalyinál lényegesen kevesebb kocsis érkezett a hajdani szlovák ajkú településre. A beérkezett és a felvonuláson résztvevő gyönyörű lovak által húzott kocsik, viszont a tavalyihoz hasonlóan igényesen voltak feldíszítve, és rajtuk korabeli ruhába öltözött férfiak, asszonyok és gyerekek. A kocsik között szintén díszes, korhű öltözetben gyönyörű, föl pántlikázott paripákon ügető férfiak, legények, lányok.

A biztonságos felvonulást két rendőrségi és egy polgárőr kocsis és személyzete biztosította. A tavalyi rendezvény egyik főekessége, a VINUM ISTER-GRANUM REGIONIS BORLOVAGREND, díszes ruhába öltözött lovagok idén nem tudták jelenlétükkel megtisztelni a rendezvényt.

A régió más területén léptek fel a pódiumra.

A borrendnek jelenleg 50 rendes tagja és 28 tiszteletbeli tagja van.

A felvonulást után a szokásos kultúrműsor következett. A közönségnek alkalmuk volt megkóstolni a helyi borokat, és megtekinteni a préselés, mustkészítés folyamatát. Borozgatás közben Mogyorósbánya óvodásai szlovák népdal repertoárjukat adták elő.

Fotó: Pálinkás Margareta

Dicséretes és példaértékű a község óvónőinek és dajkáinak a szlovák nyelv megtartása érdekében kifejtett munkája. Sajnos nagyobb öslakossággal bíró településeken is ritkán látni ilyen eredményes műsort, amilyenben itt lehetőségem volt gyönyörködni. A kulturális műsort Demeter Zsuzsi kedves, közvetlen fellépése követte. A közönség közötti fáradhatatlanul lelkes fellépése, a borongós idő ellenére fellelkesítette a közönséget.

Köszönet illet mindenkit, aki munkájával, fellépésével, és akárcsak jelenlétével is részt vett elődeink hagyományainak ápolásáért a rendezvényen.

Franyó Rudolf

Fotó: Pálinkás Margareta

Böjte Csaba atya

Párbeszéd a végtelennel c. művéből

Életünkben újra és újra vágyunk arra, hogy valaki tanácsot adjon nekünk, a kérdéseinket megválaszolja. A Szentírásban Isten kérdéseinkre, gondjainkra örömmel ad választ.

A világ összes katolikus templomában minden nap ugyanazt a szentírási részt olvassák fel.

Nagyon jó érzés, hogy egy nagycsalád tagjai vagyunk. Húsvéti időben mindig János evangéliumát vesszük, a vasárnapokon pedig hároméves ciklust követünk: az A évben Máté, a B évben Márk (nyári vasárnapokon János evangéliumának 6. fejezetét), a C évben Lukács evangéliumát olvassuk fel. Az ószövetségi olvasmányokat úgy választják, hogy az evangélium témájához kapcsolódjon, a szentleckét pedig az apostoli levelekből vesszük. Az egyház azt szeretné, hogy a hívei a Szentírás terített asztalához járulva bőségesen részesüljenek Isten ígéből.

Az evangélium felolvasása előtt homlokunkra, szánkra és szívünkre egy-egy kis keresztet rajzolunk a jobb hüvelykujjunkkal, nyitott tenyérrel.

Ennek jelentése: az értelmünkkel felfogjuk, szánkkal megvalljuk, szívünkben megőrizzük amit az evangéliumban hallunk.

Sok pap a prédikációt a szentmise fő részének tekinti, és cifrázza, húzza, mint a rétestésztát: a gondolatból már rég kifogyott, de a szóból nem.

Eszembe jutott egy régi történet: a falusi templomba a misére egyetlen nénike megy el. A pap megkérdi tőle: - Megtartsam e a misét, hisz csak egyedül van? A néni csendesén ennyit mond:

- Én nem vagyok olyan bölcs, mint a plébános úr, de ha kimegyek az istállóba, és csak egy tehén van

ott, megetetem azt az egyet is! A pap egészen fellelkesül a választól, jó egy órát prédikál, és megkérdi a parasztasszonyt, hogy van megelégedve. A néni így válaszol:

- Nem vagyok olyan bölcs, mint a plébános úr, de ha kimegyek az istállóba, és csak egy tehén van ott, nem adom oda neki az összes takarmányt.

Nekünk papoknak valóban óvatosnak kell lennünk, nehogy olyan legyen a szentbeszéd, mint Szent István kardja: hosszú és lapos!

De hát ez egy másik könyv anyaga lehetne.

Mitől lesz jó egy szentbeszéd?

Ahogy a jó háziasszony felkészül a vasárnapi ebédre: értékes nemes alkotóelemeket válogat össze a piacon, időt, türelmet, anyagiakat áldoz rá, hogy minél finomabb legyen, ugyanúgy a pap is tisztességesen felkészül a prédikációra. Ha egész héten összeszedi gondolatait, akkor nem fordul elő vele az, amit az egyik paptársam viccesen így fogalmazott meg magáról, hogy olyan legyen, mint a magyar zászló: haja fehér, az arca vörös és vasárnap mindig zöldeket beszél.

A legtöbb helyen az egyházközösség egyetlen forrása a perselypénz, és ebből nemcsak a maga templomait, intézményeit tartja fenn, hanem sokszor ad a bajban levőknek is.

Nem a plébános zsebpénze, hanem az egyházközösségé, és sokszor gyűjtenek jótékony célokra is, amit tovább adnak. Az egyház fontosnak tartja, hogy segítsen. Sokszor meglepő, hogy egy-egy katasztrófa után milyen nagy összeget tudnak a templomokban összegyűjteni.

Mi a tömjén?

Az Afrika és Ázsia egyes részein honos Boswelliafák gyantája. A fa kérgét több helyen bemetszik. A kicsorduló nedvesség a napon megszárad és egy idő után, le lehet kaparni a fáról a kemény, sárgavörös szurkot. A legtöbb vallásban füstölőszerként használják, de gyógyító, fertőtlenítő, fájdalomcsillapító hatása is van. A napkeleti bölcsek aranyat, tömjént és mirhát vittek ajándékkul az újszülött Jézusnak.

Lejegyezte: Franyó Rudolf

Kápolna

Kápolnánk 1825-ben épült, ez az évszám látható a főhomlokzaton. Az építése óta több felújításon, sőt bővítésen is átesett. 1867. szeptember 14-én a bejáratí rész meghasadt. Ekkor kötámaszokkal orvosolták a repedést. Nyolc évvel később, 1875-ben az akkor épen ötvenéves kápolna főhomlokzatát alapjáig le kellett bontani, és újjáépíteni. A következő évben a harang repedt meg. Még ugyanebben az évben másikat öntöttek. 1885-ben, az akkor már hatvanéves zsindely annyira elöregedett, hogy nem érte meg javítani. A három ablakot is akkor cserélték ki. A szigetelés hiánya miatt körös-körül elvizesedett a falak alja. Fél méter magasságban leverték a vakolatot és újravakolták. 1898-ban a nagy templom padozatának burkolatából kimaradt cementlapokból elkészítették a kápolna padozatának a burkolatát. 1903-ban piros pala burkolatot kapott a tetőzet.

A két világháború között és a háborút követő kommunista diktatúra alatt, a hatvanas évekig jelentősebb felújítás nem történt. Az épületet 1966-68 között kívül belül újravakolták. Említést érdemel, hogy ezeknél, a munkálatoknál az asszonyok is derekasan kivették részüket. Ők verték le a vakolatot, és kézi erővel keverték a habarcsot, takarították a törmeléket stb. 2002-ben általános, komoly felújítást végeztek rajta. Ezzel a felújítással kápolnánk állagának megóvása hosszú időre megoldódott. A római katolikus kápolnánkban, jelenleg ökömínikus istentiszteletek folynak. A kápolna, mint két évszázados építmény is előkelő helyet foglalt el minden időnkben falunk életében, ezért is rászolgált arra, hogy helyet kapjon községünk értéktárában.

Tisztelettel, Franyó Rudolf

Hétvégi csobbanás

Pilisszentlászló Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata a 2017. szeptember 29. – október 1-ig kirándulást szervezett Podhajska – Bellegszencse község fürdőjébe.

Podhajska Pilisszentlászlótól 83 km. távolságra található, amely másfél óra kényelmes utazással elérhető. A melegvíz másodpercenként 50 literes vízhozamú Podhajska – termálforrás 83 C-os vize 4 – 7 atmoszféra, nyomással tör a felszínre, összetétele pedig teljesen megegyezik a Holt tengerével. Ilyen paraméterei egyetlen más termálforrásnak sincsenek Európában. A különleges podhajskai víz leginkább a felső légúti megbetegedésekre, hátgerinc bántalmakra, ér - és mozgásszervi betegségekre jótékony hatású. Ezen kívül a vízben előforduló ásványi anyagok, mint pl. a lítium, a jód, a kalcium, és a szulfátok fontos szerepet játszanak az ízületi gyulladások, a köszvény, a pajzsmirigy betegségek és főleg a bőrbetegségek kezelésében.

Az egész napos felnőtt belépőjegy ára 6 EU. A kedvezményes szállás költség 10 EU / fő.

Pénteken reggeli gyülekezést követően a párkányi hídon mentünk át, majd a Pilisből kitelepült lakosokkal telített Svodin nagyközségen át értünk kora délelőtt a szállásunkra. Elfoglaltuk a szobáinkat, majd behordtuk az előtte való nap megvásárolt csülköket és egyéb élelmiszereket.

Néhány önfeláldozó asszonyka kivételével, akik elvállalták a főzést, elmentünk a fürdőbe, ahonnét csak este tértünk vissza.

A házigazdánk a szlovák-magyar barátság ápolásáért egy hordó arany fácán sörrel

ajándékozta meg csoportunkat, amit saját maga vert csapra.

Másnap, a reggeli után, közkívánatra a közeli Lévára kirándultunk, ahol megnéztük a központban lévő katolikus és a mellette lévő református templomot. Egy kellemes sétával a város legjelentősebb történelmi épületéhez, a várhoz értünk, mely a XIII. században épült, és a régmúlt időknek állít emléket. A várral kapcsolatos adatok 1318-ból származnak. A Selmeci-hegyek sziklanyúlványaira épített, mocsarakkal körülvett vár stratégiailag a legjobban védhető végvárak közé tartozott. A vár kapitánya 1558 – tól, a közismert egri hős, Dobó István volt.

Fotó: Pálincás Margareta

A várat elhagyva kötetlen sétálgatás, városnézés következett. Szálláshelyünkre visszatérve már találva volt a csülkös bableves, melyet a szálláson maradt derék asszonyaink készítettek. Ebéd után kötetlen program keretén belül fürdőzés, sétálgatás a Podhajska, magyar jelentése szerinti Erdőliget-alja festői faluban. A vacsorát követően énekkar próbát tartottak asszonyaink. Vasárnap, a reggeli után többségünk templomba, néhányan a fürdőbe igyekeztek. Visszatérve a korai ebédet követően szállásadónktól elbúcsúzván, hazaindultunk. Párkányban félórai vásárlást követően „Mindenholt jó, de legjobb otthon” jelszóval folytattuk utunkat szülőtájunk, a pilisi hegyek felé.

Franyó Rudolf

Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda a szentendrei Hivatásos Tűzoltóságra látogatott polgárőrségünk közreműködésével

Mihics József Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnökének kezdeményezésére megkerestük Andresz Csaba tűzoltó őrnagyot, a Szentendre Hivatásos Tűzoltóság parancsnokát, hogy Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda kisgyermekei látogatást tehessenek az Szentendre Hivatásos Tűzoltóságon, és bepillantást nyerhessenek a mai katasztrófavédelem, tűzoltók életébe.

A szervezés lebonyolítását a polgárőrségünk végezte. Szentendre Hivatásos Tűzoltóság részéről Andresz Csaba tű. Őrnagy, Parancsnok szívélyesen vette a megkeresésünket és 2017. szeptember 15-én a délelőtti órákban kerülhetett sor a kisgyerekek által már napokkal korábban hőn várt látogatásra. Andresz Csaba parancsnok elmondta, „Szívesen látjuk laktanyánkban a jövő nemzedék tűzoltóit. Fontosnak tartjuk már kis korban elkezdni a tűzvédelmi nevelést”.

A Pilisszentlászló Vadvirág Óvodától 25-fő kisgyermek és 6-fő óvodai dolgozó kísérő, míg a polgárőrség részéről (Kocskovszki Istvánné, Soláry Józsefné, Tusák József, Mihics Krisztián, Mihics József) kísérő vett részt a programban. Az óvodások a helyközi Volánbusszal utaztak Szentendrére, ahonnan átszállással polgárőrök kíséretében átsétáltunk az Szentendre Hivatásos Tűzoltóságra.

Az Szentendre Hivatásos Tűzoltóságon Gallai Balázs tű. Főhadnagy, és Dombai Dávid tű. Főtörzsőrmester fogadta a résztvevőket és

ismertették velünk a programot. Különböző tűzoltó járműveket lehetett megtekinteni, amikre a gyerkőcök felmászhattak és be is ülhettek.

Az óvodás gyerekek nagy örömmel és lelkesedéssel vették birtokba a különböző tűzoltó járműveket, szemléltető eszközöket. A részt vevő polgárőrök egy kis szívószálas gyümölcscitallal kedveskedtek a gyerekeknek. Gallai Balázs tű. Főhadnagy kiemelte, hogy fontos az ilyen

kezdeményezés és a tűzoltóság a jövőben is nyitott az intézmények, gyerekek irányába.

A látogatást követően rendben, fegyelmezetten visszatértek a kisgyerekek az óvodába, délután kivétel nélkül mélyen aludtak, annyira kimerítette őket a délelőtti kirándulásuk.

A polgárőrségünk meglegedettségére szolgált, hogy ilyen tartalmas programot tudtunk szervezni a Pilisszentlászlói Vadvirág óvodásainak.

Köszönjük az Szentendre Hivatásos Tűzoltóságnak Gallai Balázs tű. főhadnagy, Dombai Dávid tű. Főtörzsőrmester és minden résztvevő tűzoltónak, hogy lehetőséget biztosítottak óvodásainknak a maradandó élményt nyújtó látogatásra!

Pilisszentlászló, 2017. szeptember 15.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Közlekedési balesetnél intézkedtünk

2017. szeptember 20-án a délelőtti órákban telefonon egy állampolgár közlekedési balesethez kérte segítségünket. Pilisszentlászló Szentendrei u. 20. szám előtt egy helyi volánbusz járaton tisztázatlan körülmények között egy utas hölgy sérült meg. A helyszínre érve már a mentők a sérültet ellátták és elmondták, hogy az országos balesetire szállítják a sérültet. A rendőrséget polgárőrségünk értesítette, kitérkezéséig a helyszínt biztosítottuk. A helyszínre a Szentendre

Rendőrkapitányság Közlekedési osztály baleseti helyszínelői érkeztek ki, akiknek átadtuk a helyszínt.

A kitérkező rendőrök megköszönték segítségünket.

Pilisszentlászló, 2017. szeptember 20.

*Mihics József
elnök*

Pilisi tekerő biztosítása

Szentendre Kinizsi Honvéd Sport Egyesület Vura Zsolt elnök úr felkérésére vett részt 2017. szeptember 9-én a Pilisszentlászlói Polgárőrség a Pilisi tekerő biztosításában. Pilisszentlászló Hegytető megállónál, a papréti elágazónál három fő Polgárőr segített a biztosításban. Az egyik polgárőr forgalomirányításban, a másik a frissítők

kiosztásában, harmadik társuk a Szentendrei út zavartalan forgalmát ellenőrizte visszatérően.

Nagyon jó hangulatban, fegyelmezetten zajlott le a 2017-évi Pilisi tekerő Pilisszentlászló területén.

*Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület*

Láthatósági mellényeket osztottunk ki

A Pest Megyei Baleset- Megelőzési Bizottság által Polgárőrségünknek megküldött láthatósági mellények lettek kiosztva a Pilisszentlászló

Vadvirág Óvoda óvodásai részére. 2017. október 3-án Tusák József, Mihics József, Kocskovszki Istvánné, Mihics

Krisztián adta át a mellényeket az óvodások részére. A gyerekek nagyon örültek, ezzel is polgárőrségünk próbálja kis korban a közlekedés biztonságára nevelni, felhívni a figyelmet. Köszönjük a mellényeket a PMRFK Pest Megyei

Baleset- Megelőzési Bizottságnak. Ott tartózkodásunk alatt az udvaron lévő fa ülőke lába kitört mivel el volt rohadva. Az óvodavezető megkérte polgárőreinket, hogy a hátsó udvarra vigyék el. Az asztalt is, és a másik ülőket is a polgárőrök eltávolították, mivel baleset veszélyes volt.

Az óvodavezető megköszönte segítségünket.

*Mihics József
elnök*

Sakk

E heti megfejtésünk a hatodik világbajnok Mihail Mojszejevics, Botvinnik Capablanka elleni játszmájának végállása, melyet 1938 évi AVRO – versenyen játszottak, ahol egyébként a harmadik helyen végzett.

Kg1, Ve5, Hg3, Fb2, c3, d4, e6, g2, h2,
Kg7, Ve7, Hb3, a7, b6, c4, d5, g6, h7,
30.

Moszkvában iskolája van, innen került ki többek között Karpov, Kaszparov. Kiváló számítógépes szakember, igen jó sakkprogram kidolgozója. A meccsen ebben az állásban két tisztet is áldoz, s ha nem Capablanka az ellenfél, akkor már a 35. lépésben végez. Jó szórakozást, sikeres megfejtést mindenkinek.

*Tusák József
sakktanár*

Kiállítás

Juhászok – Pásztorok • Mesterségek és kultúra

A fenti címszóval tartott kiállítást Liptóújvár juhászati néprajzi múzeuma, Magyarország Szlovák Regionális központjában Pilisszentkereszten.

A kiállítás főszervezője Magyarország Szlovák Kulturális intézete volt. A kiállítást Király Katalin néprajzi professzor nyitotta meg.

A kiállítás látogatóinak lehetőségük volt megismerni a hajdani juhászok és pásztorok romantikusnak tűnő, de nehéz és küzdelmes életét. Király Katalin professzor asszony bevezető beszéde után a kiállítási anyagba belemélyedve, nagyon sok érdekes dolgot tudtunk meg életükről.

„Nem mind juhász, aki botot emel” – dívott hajdanában a mondás. A szigorú juhász – pásztor felfogás szerint igazi juhász, vagy pásztor az, aki a juhászatba beleszületik. A többi az csak olyan, aki

kényszerből végzi a munkáját. A juhász – pásztorfoglalkozás ősi állattartó mesterség, egyben életforma is. Tájéktól függően és az életkörülményeknek megfelelően lassan kialakult ezek között az emberek közt egy sajátos hierarchia, melyet vittek tovább íratlan törvényeikben, amiket szigorúan be is tartottak. Az érdekes kiállítást Pilisszentlászlóról többen is megtekintettük.

Franyó Rudolf

Gazdakalendárium

Október a legszínesebb hónapunk. Ilyenkor a legtarkábbak az erdők. Ebben a hónapban van a dámszarvasok „barcogása”. Ez egy hangutánzó szó, de akár brekegésnek is nevezhetnénk, mert betűkkel leírhatatlan a dámszarvasok hangja is.

Én egész pontosan egyetlen egyszer hallottam, mert ez a vad hazánkban nem őshonos, és alig terjeszkedik hasonlóan a szintén telepített muflonokhoz, de ellentétben az őzekkel, vaddisznókkal és szarvasokkal, amelyek őshonosak és minden kínálkozó étletteret benépesítenek.

A múlt évezredben” amikor még vadászhattam”, ez volt a fácán és nyúl vadászat legszebb hónapja. Az idő még többnyire napos és kellemes.

A paradicsom, esős nyarakon tőrohadás miatt már rég elpusztult, de száraz nyár után egészen a fagyokig szedhető. Ne hagyjuk kint a zöldeket sem az első fagyig, mert utólag a lakásban azok is megpirosodnak, de a fagyott már ehetetlenné válik.

A diót és mogorót, valamint a mandulát ne hagyjuk a fák alatt, mert az esőtől megpenészednek, a fagytól, megpuhulnak, az idő múlásával megavasodnak.

A faleveleket jobb komposztálni, mert a füstölésükkel fölöslegesen füstöljük tele az egész környezetünket. Egyszerűen hordjuk a leveleket a fűvel együtt az ágyasok területére, ahol komposztálódnak és tavasszal majd beforgatjuk ásóval a földbe.

A borostyán szép, de ha deszkakerítésre fut, az alatta lévő deszkázat szélmozgás hiányában elkorhad idő előtt, amit a borostyán okozta nedves árnyékos környezet okoz.

Sose hordjunk gallyakat, ágakat, vesszőket a komposztálandó lágy szárúakra, hanem egyenesen a kerti tűzrakó helyre. Az almát a fagyokig illik leszedni, bár pár fokos fagyot károsodás nélkül kibírnak, de megérve a földre esnek, és az ütdés megszünteti a télálló képességüket, akárcsak a bennük lévő kukac. Az ilyen sérülteket együk meg legelőször.

Október közepe előtt nem kapunk szabadgyökeres gyümölcsfa csemetéket, a zsákos pedig drága és sokszor leesik a gyökeréről a föld szállításkor, ami az eredés esélyét nullára csökkenti.

A csemeték levélnetének teljes lehullása előtt tilos kivenni őket, mert az átültetés kizárólag csak nyugalmi időszakban lehet sikeres, vegetációs időszakban soha.

Csomagtartón szállítva a gyökérzet kiszárad, fagyban megfagy. 1 köbméteres gödörbe ültessük a fákat. Az őszi ültetéssel szinkronban nyerünk egy évet, mert a téli csapadéktól a föld teljesen ráülepedik a gyökérzetükre, és szinte úgy hajtának következő nyáron, mintha át sem lettek volna ültetve. Fagymentes időben egész lombhullatástól a tavaszi rügyfakadásig ültethetünk.

A földközeli szőlővesszőket a közepüknél a föld alá beásva, azok a következő nyáron jól meggyökeresednek és utána a tőkéről leválasztva ültetésre, alkalmassá válnak jövő ősszel.

Egy tőkén akár 5 -10 ilyen bujtatható vesszőt is találhatunk.

Októbertől kezdődik a fűtés, de fafűtés esetén

addigra már légszáraz tűzifával, kell rendelkezünk. Hasítatlan nyersfától a kályha csak füstöl, kormol, de nem fűt.

Az első befűtéskor óriási füst lehet, mert a kályha még hideg, a kinti levegő viszont még meleg, ezért „hideg légdugó” alakul ki a kéményben.

Erre mondják az „amatőrök”, „hogymi lesz télen, ha már nyáron sem fűt a kályha”. Télen egyre jobb lesz, mert mivel egyre hűvösebb van, annál nagyobb a kályha huzatja. Az almáknak van utóérésük. Egyre édesebbé válnak.

A szőlőnek viszont közismerten nincs utóérése. Viszont házilag is készíthetünk mazsolát. Vastag héjú, egészséges fürtöket a padláson kifeszített spárgára felaggatva azok a hideg, huzatos helyen fürtös mazsolákká aszalódnak.

*Losonci Miklós
agrármérnök - tanár*

Miért építik a fecskék házakra a fészkeiket?

Noé családjával és az állatokkal bement a bárkába és a többi népekre és állatokra nagy, borzalmas árvíz jött. Aztán mi történt, mi nem? A sátán megparancsolta az egérnek, hogy a bárkába harapjon ki lyukat, hadd fulladjanak meg. Az egérnek nem kellett kétszer mondania. Titokban, mikor már mindenki elaludt, kiharapdált alul középen egy nagy lyukat. A bárka nemsokára elsüllyedt volna. De nem úgy történt, mert

segítségre jött a kígyó. A kígyó megbánta, hogy a paradicsomban segített az ördögnek rászédni Ádámot és Évát a bűnbeeséshez.

Nos, egy kicsit jóvá akarta tenni a hibáját.

Beletekerte magát tehát a lyukba, nehogy belefolyjon a víz.

Nos, az özönvíz után az Úristen megbüntette az egeret, mikor megteremtette a macskát, hogy fogdossa az egereket otthon és a mezőn. A kígyónak meg azt mondta:

- Megmentetted a bárkát az elsüllyedéstől, a jutalmad nem marad el. Válaszd ki milyen élelmiszerrel akarsz táplálkozni! A kígyó összetekeredve a szikla alatt gondolkodik:

- Ha a macska megél az egerekből, nekem a madarak is jók lesznek! Kicsúszik, tehát a szikla alól és igyekszik tudatni az Úristennel, hogyan határozott. Meglátja őt a fecske csúszni Isten trónja elé és megkérdezi:

- Hová sietsz ennyire barátocskám?

- Megyek megkérni az Úristent, engedje meg, hogy a madarakkal táplálkozzam.

- Hm, kedvesem, a madarak húsa puha, de benne is vannak kemény csontok, amikbe nem egy fog törik

bele. Mutasd, van-e jó nyelved és alkalmas fogaid hozzá!

A kígyó kitátja a pofáját és nyújtja a nyelvét – a kedves fecske meg elkapta csőrével a nyelvét és felhasította úgy, ahogy napjainkig is fel van hasítva. A kígyó felsziszegett a fájdalomtól és meg akarta harapni – de a fecske már el is repült.

Lassan húzza magát a kígyó az Isten trónjához, de csak sziszeg, morog, mert széthasított nyelvvel

rendesen nem tud egy szót sem kiejteni.

- Nos, ha ilyen vagy, egereket és békákat fogsz fogdosni!

- mondja neki az Úristen, és a kígyó visszaindul a szikla alá.

Útközben találkozik a fecskével,

ordítózik és szidja:

- Becsaptál

egyszer, többször már nem fogsz! Már soha nem fogod kiköltetni a kicsiket a fészkedben, megeszem mindegyiket minden évben!

- Győztem feletted egyszer, győzők másodszor is! Az emberek házainak az eresze alá fogom építeni a fészkeimet és a kicsiket mégis kiköltöm!

Ezért építik a fecskék fészkeiket házakra és a kígyóknak csak a békák és az egerek maradtak.

*Maros Madacov (Madács Imre családjából)
„Karácsonyfánál” című művéből fordította:
Franyó Rudolf*

Anonymus

Kedves olvasók, nem kell félni, nem III. Béla királyunk jegyzőjéről akarok írni. Az ő gesztáját, az eltelt két évszázad alatt már kielemezték, annyira, hogy egy kisebb könyvtárnyi anyagot lehetne összegyűjteni a különböző szerzők Anonymusról írt műveiből.

Az itt látható kartondoboz egyik oldalára írt szöveg miatt fogtam tollat, illetve a modern korunk vívmányának köszönhetően nyomogatom a számítógép billentyűit. A kartonlap egy papírkarton doboz oldalát képezte, annak a doboznak, mellyel az ismeretlen falutársunk

figyelmeztetni akarta az arra járókat, a rossz állapotú, de nem elhanyagolt sövényfalra, amely a temetőnk kerítése mentén húzódik. Minden bizonnyal a kartondobozt a rajta lévő írással ennek okáért helyezte a

sövényfal tetejére. Aztán jött a szél, amely a kartont felfordította, a szeles időt követő eső meg annyira átáztatta a kartondobozt, hogy az már szemétként díszelgett a tavasszal megnyesett sövény tetején. Mielőbb, mint szomszédok felfigyeltünk volna az összelapított dobozra, arra járt Dobai Ferenc, mindenki Ferkója, aki éppen hozzám jött, így én olvashattam el elsőnek a szöveg tartalmát, melyben annak írója, nem találván más lehetőséget, ilyenformán érdeklődött a sövénykerítés tulajdonjoga iránt.

Kedves Anonim!

A tulajdonjog kérdésének megállapítása, nagyon egyszerű: - Mivel a sövényfal az egyház tulajdonát képező drótháló kerítésén kívül van, akkor az már nem az egyház tulajdona. Ezt minden bizonnyal tudta, vagy tudhatta, ha nem, akkor a dolgok tisztázása végett, ezt megtudakolni bemehetett volna a Községházára.

Ott megtudhatta volna, hogy a sövénykerítés azon a szakaszon, a magas fák miatt már elsatnyult, annyira, hogy az amúgy is keskeny útnak jelentős

része fölé nőtt, ezzel nagyon nehezítette a forgalmat. Ezt szóban jeleztem Tóth Attila polgármester úrnak, aki másnapra már oda is küldte Krkos Attila falugazdánkat. A szomszédos fatelep tulajdonosa, Bun Zsolt kölcsönadta tehergépkocsiját, Attila barátom kezében a motorfűrészsel kivágta a kerítésből kimagasló fákat. A segédmunkát Mikula Albert barátom és jómagam végeztük.

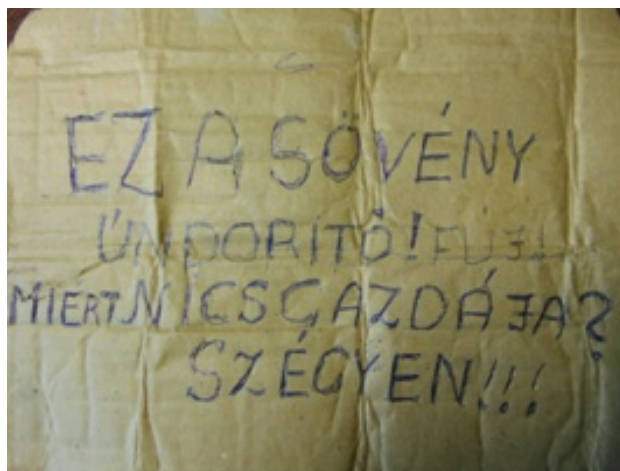
A szép sövénykerítés a fák miatt néhány méter

hosszúságban valóban elsatnyult, de azóta, hogy levegőt kapott, már az eltelt két-három hónap alatt is sokat javult.

A kartonlapon látható szép írásból nemes szívre – lélekre lehet következtetni. Az aláírás hiánya miatti ismeretlen személyt sajnos nem tudtam értesíteni a második sövényvágás idejéről, ezért Dobai Ferenc

mellett egyes-egyedül voltam kénytelen gereblyézni és utánfutóra rakosgatni a levágott gallyakat. Az alsó jobb oldali képen, Ferenc mögött jól kivehető mennyit nőtt a következő oldali képen látható vágás óta eltelt két – három hónap alatt a sövény.

Társadalmi munka, ez a régi, most már sokak szerint „átkosnak” nevezett rendszer miatt degradálólág cseng, főleg a fiatalság fülében. A közmunka fogalmát meg a rohanó, internetes

Fotó: Franyó Rudolf

világunkban kevesen ismerik.

Időnként azonban kivételes esetek is előfordulnak. Ilyenekről azért hallunk ritkán, mert a közösségért tenni akarók az igazi jólelkű ismeretlenek. Ilyenek voltak többek között azok a Waldorf iskolás gyerekek a nevelőjükkel 2016. november. 11.- én a Mindenszentek és halottak napját követően kisebb csoportokba szétszóródva óriási tempóval, jó kedvvel és vidáman az egész temetőben összegereblyézték, és zsákokba rakosgatták a harasztot.

Mielőtt, elindultak volna, mosolyogva rájuk kérdeztem: - Mi volt ez a csodálatos munka, gyerekek? Szerényen de szintén mosolyogva válaszoltak: - Márton napi jótevés.

A fentiekhez még csak annyit, hogy inkább tíz anonim, de jó szándékú figyelem felhívás, mint egy

Fotó: Franyó Rudolf

gonoszlelkű ármánykodó feljelentő. Erre való tekintettel, továbbra is várom akár ismeretlenül is észrevételezéseit a Kürtös újságban megnevezett címre.

Gombaszedés

Idén is megkésve bár, de beköszöntött a gombaszedés szezonja.

Az esős és felmelegedő időnek köszönhetően egyre nagyobb tömegben jelennek meg a gombák. A sokak által kedvelt erdei gombák gyűjtését viszont csak olyanoknak ajánlatos végezni, akik megfelelő gombaismerettel rendelkeznek. Akik megfelelő gombaismerettel nem rendelkeznek azoknak a leszedett gombák hozzáértő szakemberek megvizsgálása nélküli fogyasztása akár életükbe is kerülhet.

Fotó: Vrhovina Szabolcs

Az úgynevezett gombababonákban sem szabad hinni: - Az egyik ilyen, hogy hagymát tesznek az ételbe, és ennek a színe megváltozik a mérgező

gombától. A másik pedig az úgynevezett ezüstkanál próba, ami arra a hitre épül, hogy a kanál megfeketedik a romlott gombától. Az is sajnos bevett szokás, hogy evés előtt adnak a gombás ételből a kutyának vagy macskának, és várják a hatást. Ez nagyon dőre dolog, mert pont a mérges galócánál a mérgezési tünetek csak hosszú idő múlva jelentkeznek hányás-hasmenés formájában, úgyhogy ez a módszer se túl hatékony. Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy a feltűnő színű vagy alakú gombák a mérgezők, de ez is tévedés. A legmérgezőbb gombánk, mint a neve is kifejezi, a gyilkos galóca teljesen átlagosan néz ki, kalapja zöldes színű, lemezei, gallérja és bocskora fehér, sőt még az illata és íze is jó. Van ugyan igazságalapja a babonának, mert a kevésbé mérgező mesegombának, a légyölő galócának piros a kalapja és rajta fehér pettyek vannak.

Milyenek a jó gombászós helyek? Hová induljon, mondjuk egy nem a Pilisben lakó?

Az igazi pilisi gombászók még a barátjuknak sem árulják el a saját lelőhelyeiket. Bármelyik Pilisben lakót ha megkérdezzük: - Hol szedted a gombát, azt fogja válaszolni, hogy az erdőben.

Én azt tanácsolnám a kezdő gombászoknak, hogy induljanak útnak a Pilis turistaútjain, és néha-néha – vigyázva arra, hogy el ne tévedjenek – nézzenek

Fotó: Vrhovina Szabolcs

be az erdőkbe. Elsősorban a déli oldalak, a ligetes erdőfoltok, rétek, a nedvesebb területek jöhetnek számításba. A jó gombás évben viszont mindenhol találhatunk gombát, természetesen más és más féléket. Egy jó tanács, hogy gombászni nem akkor kell, mikor ráérünk, hanem amikor gomba van. Nagyon fontos tudnivaló, hogy a gombák

növekedéséhez két dolog szükséges: csapadék és meleg. Biztosak lehetünk abban, hogy kiadós esőt követő meleg napok után néhány nappal már találhatunk gombát az erdőben. Nagyon jó tanács: az erdőben ne csak a föld felé nézve keresgéljünk, de nézzünk az ég felé is, és ahol nem érnek össze a fák koronái azokra a területekre fordítsunk nagyobb figyelmet! Biztosan rálehetünk vargányára, szegfűgombára, vagy csiperkére, esetleg belebotolhatunk egy jókora pöfeteggombába.

Melyek azok a tipikus időszakok az évben, amikor legeredményesebben gombászhatunk?

Igazából áprilistól novemberig van „szezonya” a gombának. A városiaknak azt ajánlom, menjenek a piacokra, és ha megjelennek a gombaárusok, akkor feltehetően ők is találhatnak már gombát az erdőkben.

Losonci Miklós
agrármérnök - tanár

Humor

Részletek Franyó Rudolf: Elődeink humora II. c. könyvéből

HÁT NEM VOLT KEDVEMRE VALÓ

Andris elkísérte édesapját lovat vasaltatni a helyi kovácsműhelybe.

Az ő feladata volt elhessegetni lovukról a legyeket (amikben akkor nem szenvedtünk hiányt).

A legényke nem igazán tudta ellátni a reá bízott feladatot.

A lovacska izgett - mozgott, a kovácssegéd bosszankodott, mivel nem tudta végezni munkáját. Haragját türtőztetve megszólalt:

- Te Andriská, kapsz egy öt forintost, ha tudok ütni egy kedvemre valót a fenekedre. A gyerek megörült a kilátásba helyezett pénzürmének, elvállalta az ütest.

- Aztán mit kell tegyek? – kérdezte szolgálatkészen.

- Húzd le nadrágodat és hajolj ide az üllőre! Andris szót fogadott. A kovácssegéd bemártotta nagy, kérges tenyerét a hűtővízbe, majd vizes tenyerével nagyot csapott a gyermek hátsó felére, aki felordított fájdalmában.

Később kérte a fizetséget.

- Hol az öt forintos? – kérdezte.

- Sehol, mert a kiáltásoddal megijesztettél, és így nem volt kedvemre való az ütés. – szolt méltatlankodva a segéd úr.

NA LÁTOD!

Géza bácsi a mise után a kocsmában mulatta az időt. A felesége érte küldi a még iskoláskorú Bélát - Édesapám, jöjjön haza, mert édesanyám már kiabálós kedvében van!

Géza bácsi maga mellé ültette Bélát, majd hozott neki egy féldeci törkölypállinkát.

- No addig nem megyünk haza, amíg ezt meg nem iszod. A fiú szagolgatta, kortyolgatta, félórába telt, amíg elfogyott. Akkor az édesapja megkérdezte:

- Milyen volt fiam?

- Szörnyű, édesapám, iszonyatos!

- Na látod! Édesanyád meg azt hiszi, hogy én szórakozni járok ide!

Szent Vencel

Szeptember 28-án ünneplik a Cseh Köztársaságban a cseh államalapítás napját. Ezen a napon halt meg ugyanis I. Szent Vencel (Svetí Václav – Senváclav) fejedelem, aki a modern Csehország megbecsült fő szentjének tekinthető.

A kereszténység terjesztésén fáradozott

Vencel 907 körül Csehországban született, a cseh Premysl uralkodóház sarjaként. Atyja, Vratiszláv (Vratislav) herceg, a csehek második keresztény uralkodója volt: édesanyja, Drahomíra hercegnő keresztény volt ugyan, de lelkületben, pogány szellemben élt. Vencelre nagy hatással volt Vratiszláv édesanyja, Ludmilla, akit később szentként tisztelt az egyház. Neki köszönheti a keresztény neveltetést is. 922-ben vette át az ország vezetését, udvarát pedig nyugatról jött papokkal és szerzetesekkel népesítette be, akik magukkal hozták a német királyság kormányzásának mesterfogásait is. A nyomor és műveletlenség enyhítésén fáradozott. Templomalapításai a kereszténység terjesztésével együtt a műveltség terjedését is széles körben elősegítették.

Legnagyobb ellenségének öccse számított

Ítéleteiben igazságos, felebarátai iránt irgalmas, önmagával szemben szigorú ember volt. Uralkodóként is, személyesen is gondozta a betegeket és a nyomorultakat, éjszakáként mezítláb járta a templomokat, ahol virrasztott és zsoldárokat imádkozott. Az Oltáriszentség iránti tiszteletből apródjaival maga aratta, csépelte és örölte a búzát, amiből ostyát sütöttek, ő szüretelte, préselte és

gondozta a bort, ami az oltárookra került. Emiatt lett a szőlők, szőlőhegyek patrónusa. Ünnepnapja is a szüreti hetekre esik.

Népe örömmel fogadta szent királya vezetését, ám a pogányságot ápoló ellenségei növekvő haraggal figyelték, ahogy Vencel keze nyomán megerősödik a kereszténység országukban. A nagyurak azt rótták föl Vencelnek, hogy a német királyság felé húzó politikájával elárulja a cseh nemzetet. Ellenségei Vencel öccsében, Bolesztávban találtak neki tetsző vezérre, aki örömmel vette a lázadók által föl kínált hatalmat.

Vencel halála után egész Európában vértanúként tisztelték

Vencel (feltételezhetően) 935. szeptember 27-én Boleszláv meghívására Altbunzlauban ünnepelte a Szent Kozma és Damján - templom dedikációs ünnepét, melyet ő építtetett a két szent tiszteletére. Másnap reggel misére sietett, amikor a templom kapuja előtt Boleszlav és néhány embere várta. Boleszlav nyájasan üdvözölte bátyját, majd kardot rántott, és a fejére sújtott, Vencel a csapást kivédve, e szavakkal taszította földre öccsét: „*Bocsássa meg neked az Úr, öcsém!*” Elmenekülni azonban nem tudott, mert a Boleszláv kíséretében lévők rárontottak és megölték.

Ha nagy veszély közeledik...

Csehországban számtalan helyen találkozhatunk Szent Vencel nevével, róla készült művészeti alkotásokkal. Országszerte neveztek el róla tereket, utcákat, közintézményeket, állítottak alakját megjelenítő szobrokat, amelyek között talán a legismertebb a prágai Szent Vencel téren látható lovas szobra. A legenda szerint, ha nagy veszély közeledik, a lovas szobor megelevenedik, a fejedelem ellovagol a Blanik dombhoz és felébreszti a hosszú álmukat alvó lovagokat, és velük együtt kel a nép segítségére.

Franyó Rudolf

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomda, nyomdai előkészítés: Technova 2004 Kft. | technovaszentendre@gmail.com • 06 30 280 5189

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015